

PHẬT NÓI KINH ĐẠI THỪA BÍ MẬT CHẶNG NGHĨ BÀN CỦA NHƯ LAI

QUYỂN 13

Phẩm 15: ĐỐI TƯỢNG DUYÊN (Phần 2)

Lại nữa, này Tịch Tuệ! Nếu các Bồ-tát muốn đối trị với đối tượng duyên lỗi lầm keo kiệt thì khởi và trụ tâm xả hết tất cả sở hữu của chính mình. Nếu vì đối trị với đối tượng duyên lỗi lầm phá giới thì khởi và trụ tâm trì giới. Nếu vì đối trị với đối tượng duyên lỗi lầm sân nhuế thì khởi và trụ tâm nhẫn nhục kiên cố. Nếu vì đối trị với đối tượng duyên lỗi lầm biếng nhác thì khởi và trụ tâm tinh tấn thành tựu lực thù thắng của Như Lai. Nếu vì đối trị với đối tượng duyên lỗi lầm tán loạn thì khởi và trụ tâm để được thiền định của Như Lai. Nếu vì đối trị với đối tượng duyên lỗi lầm nhiễm tuệ thì khởi và trụ tâm vào viên mãn trí vô ngại. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên của Thanh văn thì khởi và trụ tâm tích tập Đại thừa. Nếu vì đối tượng duyên nhằm chán thì khởi và trụ tâm không tạo các tội. Nếu vì đối tượng duyên ác thú thì khởi và trụ tâm, trong khoảng sát-na cứu độ các ác thú. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên cõi trời thì khởi và trụ tâm, hoặc thành hoặc hoại hậu biên. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên cõi người thì khởi và trụ tâm không kiên cố. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên niệm Phật thì khởi và trụ tâm được chư Phật nhiếp thọ. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên niệm Pháp thì khởi và trụ tâm không keo kiệt Pháp. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên niệm Tăng thì khởi và trụ tâm được pháp luân không thoái chuyển. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên niệm Xả thì khởi và trụ tâm xả hết tất cả. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên niệm Giới thì khởi và trụ tâm cầu nguyện Định giác chi thù thắng viên mãn. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên niệm Thiên thì khởi và trụ tâm vào trí tuệ gia trì của Phật mà chư Thiên khen ngợi. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên là thân thì khởi và trụ tâm, liền được thân thanh tịnh của Phật. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên là ngôn ngữ thì khởi và trụ tâm, liền được lời nói thanh tịnh của chư Phật. Nếu vì tác ý với đối tượng duyên là tâm thì khởi và trụ tâm, liền được tâm bình đẳng thanh tịnh của Phật. Nếu vì duyên theo pháp hữu vi thì khởi và trụ tâm viên mãn trí của Như Lai. Nếu vì duyên theo pháp vô vi thì khởi và trụ tâm viên mãn trí của Phật.

Tịch Tuệ nên biết! Những pháp như vậy hoặc có sở duyên, nhưng các Bồ-tát không thể không trụ vào pháp môn hiện tiền trí Nhất thiết trí. Lại nữa, khi trụ trong tất cả đối tượng duyên, các Bồ-tát đều hồi hướng về đạo Bồ-đề. Đây gọi là phương tiện khéo léo, quán sát thông đạt hiểu biết tất cả pháp của Bồ-tát.

Tịch Tuệ! Ví như tất cả đại địa trong tam thiên đại thiên thế giới sản sinh các loại, các loại ấy đều là vật thọ dụng của tất cả chúng sinh. Các Bồ-tát cũng lại như vậy, có tất cả cảnh sở duyên đều là phương tiện khéo léo. Bồ-tát cùng thọ dụng Bồ-đề đạo phần, không đâu không thành thực Bồ-đề đạo pháp. Lại như sắc pháp, tất cả đều do bốn đại tạo thành, Phương tiện khéo léo của Bồ-tát cũng lại như vậy, hoặc có đối tượng duyên đều là do tướng Bồ-đề thù thắng hòa hợp tương ứng.

Lại nữa, này Tịch Tuệ! Nếu có chúng sinh keo kiệt làm việc ác, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà Bồ-tát ba-la-mật-đa, Trì giới ba-la-mật-đa một cách viên mãn. Nếu các chúng sinh khởi tâm sân nhuế, biếng nhác, Bồ-tát liền vì họ mà Nhẫn nhục ba-la-mật-đa, Tinh tấn ba-la-mật-đa một cách viên mãn. Nếu các chúng sinh khởi tâm tán loạn và ngu si, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà Thiền định ba-la-mật-đa, Tuệ thù thắng ba-la-mật-đa một cách viên mãn. Nếu các chúng sinh không có lòng thương xót, Bồ-tát đối với chúng sinh ấy không có tâm nghịch hại. Nếu các chúng sinh có tâm nhiều ích, thì Bồ-tát đối với chúng sinh ấy không có tâm tùy thuận. Nếu các chúng sinh thường được khen ngợi, Bồ-tát đối với chúng sinh ấy không có cao tâm. Nếu các chúng sinh không được khen ngợi, Bồ-tát đối với chúng sinh ấy cũng không có tâm thấp. Nếu thấy tất cả chúng sinh khổ não, Bồ-tát liền khởi tâm đại Bi. Nếu thấy tất cả chúng sinh vui thích, Bồ-tát liền khởi tâm hoan hỷ. Nếu thấy tất cả chúng sinh thô lỗ hung ác, Bồ-tát liền khởi tâm điều phục. Nếu thấy tất cả chúng sinh điều thuận, Bồ-tát liền khởi tâm từ ái. Nếu thấy chúng sinh có đầy đủ duyên lực, Bồ-tát liền khởi tâm ủng hộ. Nếu thấy chúng sinh có đầy đủ nhân lực, Bồ-tát liền khởi tâm nhiếp hóa, nhiếp hóa rồi mới theo đó mà trao truyền. Nếu thấy chúng sinh có trí tuệ sáng suốt, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà tuyên nói pháp thậm thâm. Nếu thấy chúng sinh có đầy đủ trí diễn thuyết, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp rộng lớn. Nếu thấy chúng sinh như lý, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà lần lượt nói pháp. Nếu thấy chúng sinh ham thích văn cú, Bồ-tát liền dùng văn cú nói pháp tóm lược cho họ. Nếu thấy chúng sinh thích dùng Xa-ma-tha để hưởng dẫn Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói Tỳ-bát-xá-na. Nếu thấy chúng sinh thích dùng Tỳ-bát-xá-na để hưởng dẫn, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp để thể nhập Tam-ma-địa. Nếu thấy chúng sinh thích trì giới, Bồ-tát trước vì chúng sinh ấy mà nói pháp không cứu cánh, sau lại nói các việc khổ ở địa ngục. Nếu thấy chúng sinh thích đa văn, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp không nghi hoặc. Nếu thấy chúng sinh thích Tam-ma-địa, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp thể nhập tuệ. Nếu thấy chúng sinh thích ở nơi đồng trống, Bồ-tát vì chúng sinh ấy mà nói pháp tịch tĩnh. Nếu thấy chúng sinh thích tu hạnh Đầu-đà, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp căn Thánh tuệ. Nếu thấy chúng sinh độn căn, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp Văn tùy thuận. Nếu thấy chúng sinh chấp chặt tham lam, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp bất tịnh. Nếu thấy chúng sinh chấp chặt vào pháp sân, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp Từ tâm. Nếu thấy chúng sinh chấp chặt vào pháp si, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp Duyên sinh. Nếu thấy chúng sinh có tánh đẳng phần, Bồ-tát liền tùy theo từng tánh một mà rộng nói pháp, như là pháp Bất tịnh, pháp Từ tâm, pháp Duyên sinh. Nếu người đáng dùng các pháp tùy thuận để độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp Giới tăng thượng, pháp Tâm tăng thượng, pháp Tuệ tăng thượng. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng tướng thù thắng của Phật để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp chân thật tùy thuận Bồ-đề phần. Nếu thấy chúng sinh khinh mạn đáng được hóa độ, trước hết Bồ-tát ngăn chặn tánh khinh mạn rồi sau mới nói pháp. Nếu thấy chúng sinh luôn thích quán Thánh tướng Bồ-tát, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà hiện thân, nếu chúng sinh ấy căn chưa thuần thực thì không nên nói pháp. Nếu thấy chúng sinh ham thích nói pháp đáng được hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà dùng duyên khởi thí dụ giải thích nói pháp. Nếu thấy chúng sinh thích pháp thậm thâm đáng được hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp Duyên sinh, Vô ngã, Vô nhân, Vô chúng sinh. Nếu thấy chúng sinh chấp trước các kiến, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy

mà nói pháp Không. Nếu thấy chúng sinh khởi tâm tìm cầu, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp Vô tướng. Nếu thấy chúng sinh khởi lên cầu nguyện, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp Vô nguyện. Nếu thấy chúng sinh chấp trước các uẩn, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp như huyễn. Nếu thấy chúng sinh chấp trước các cõi, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp khéo lựa chọn. Nếu thấy chúng sinh chấp trước các cảnh giới, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp như mộng. Nếu thấy chúng sinh đắm trước Dục giới, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp phiền não bức bách. Nếu thấy chúng sinh đắm trước Sắc giới, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp các hành là khổ. Nếu thấy chúng sinh đắm trước Vô sắc giới Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp các hành là vô thường. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng pháp khổ để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp, khiến chúng sinh tâm hoan hỷ đối với Thánh chủng. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng pháp lạc để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp thiền định vô lượng. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng pháp lạc thiện thú để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp lạc thuần nhất. Nếu thấy chúng sinh đắm trước các tướng đáng được hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp vô ngã, vô thủ. Nếu thấy chúng sinh ham thích pháp Thanh văn đáng được hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà trao truyền pháp thủ chứng. Nếu thấy chúng sinh thích pháp Duyên giác đáng được hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy tuyên nói pháp tóm lược sự nghĩa. Nếu thấy chúng sinh thích Bồ-tát mới phát tâm đáng được hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy mà nói pháp thâm tâm phát khởi đại Bi. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng pháp đạo hạnh mà Bồ-tát đã tu tập từ lâu để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy ở trong luân hồi nói pháp không biết mệt mỏi. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng pháp không thoái chuyển của Bồ-tát để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp trang nghiêm cõi Phật thanh tịnh. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng pháp Nhất sinh bổ xứ của Bồ-tát để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp trang nghiêm đại Bồ-đề tràng. Nếu thấy chúng sinh đáng dùng thân Phật để hóa độ, Bồ-tát liền vì chúng sinh ấy nói pháp hạnh thù thắng bất không tương tục của Bồ-tát.

Tịch Tuệ nên biết! Các pháp như vậy đều là pháp đầy đủ trí tuệ phương tiện của các Đại Bồ-tát, được tự tại trong các đối tượng duyên thanh tịnh, cho nên rộng nói pháp Bất không. Vì khiến tất cả chúng sinh hoan hỷ nên Bồ-tát nói pháp.

Lúc nói pháp này, trong hội có mười ngàn người phát tâm hướng đến quả vị Giác ngộ, năm ngàn Bồ-tát được Vô sinh pháp nhẫn.